

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 105:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeck, Zwolle; Dr J. van Herksen, Ermelo; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wansverd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De grond voor ons weten. V. — Uit de Schrift: Opstandingskracht over... misgeboorte (1 Kor. 15:8). — Kerkelijk Leven: Recht en plicht tot symboolvorming. IV. „Rationaliseerend het mysterie naderen”. II. Tusschen interventie en non-interventie! I. De Bijbeltentoonstelling. — Even Parkeeren: De Ontsluiting van Het Verbond. — Vakwetenschap en Praktijk: De studie der geneeskunde. I. — Muzikale Kroniek: De Zomeruitvoering van de Ned. Bachvereniging. De strijd rond het „Ghebruik en Ongebruik van 't Orgel. III. — Uit de Buitenl. Kerken: „Vrijheid”. I. — Stemmen uit onze Kerken: Is Dr Steen een calvinistisch wijsgeer? — Perschouw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De grond voor ons weten.

V.

De mensch moet allereerst weten zijn volslagen afhankelijkheid van God.

Daarom moet hij de grenzen eerbiedigen.

Hij moet verstaan, dat hij uit zichzelf geen recht heeft om te eten, maar dat God hem dat recht geschonken heeft: „Gij zult vrijelijk eten, maar niet van dien boom!”

Zoo moet hij ook het voorrecht, dat hij zich op de dingen mag toeleggen om ze te leeren kennen, zien als een genade hem gegeven door God. Die in het verbod van het eten van den boom der kennis des goeds en des kwaads uitsprak, dat het recht tot onderzoek om te kennen een door Hem verleend recht is.

Wanneer dit begrepen wordt, is er allereerst een vragen naar Gods Woord en Gebod, om bij dat licht nauwkeurig acht te geven op het getuigenis Gods uit de schepping in allen tak van wetenschap. De geloovige onderzoeker kenmerkt zich dan hierdoor, dat hij nauwkeurig let op dit objectieve getuigenis en dat hij voorzichtig is met subjectieve menschengetuigenissen.

De gedachte, dat de grond voor ons weten gelegen zou zijn aan de zijde van het subject, is een gevaar en een belemmering voor de beoefening der wetenschap, en moet voor hen, die staan op gereformeerden grondslag, uitgesloten zijn. Zij is in strijd met de eenvoudigheid der Schrift en doet het denken zich verwarren in theoretische spitsvondigheden. Zij bevordert, dat de geest beladen wordt met ballast, die de plaats inneemt van de noodige Schriftkennis.

Voor 't getuigenis Gods komt dan menselijke wijsheid en schoolse geleerdheid in de plaats (1 Kor. 2:1). Voor biblicisme behoeft naar mijn bescheiden meening in onzen kring nog geen vrees te bestaan.

Eenvoudige Schriftlezing dient aangewakkerd te worden. „Daarbij moet echter niet vergeten worden in te gaan tot wat het getrouwe geslacht, dat ons voorging, heeft nagelaten in zijn geschriften. De belijdenisschriften der Kerk, de formulieren, de kanteekeningen der Statenvertalers, en ook wat Bilderdijk en Groen en Kuiper ons hebben gegeven”.

Onze jeugd moet dat leeren. „De jongeling, die Gods Woord (d.i. de Bijbel) liefheeft, en den gansen dag (d.i. bij alle gepaste gelegenheden) bestracht en toepast, die wordt door Gods geboden wijzer dan zijne vijanden... Zoet als honing zal voor hem de Bijbel zijn. Wat zal hij hongerig en dorstig zijn 's Zondags naar het Woord des Heeren. Wat zal hij begeerig zijn naar de onvervalsche redelijke melk... Wat zal het hem bedroeven als hij steenen voor brood krijgt. Hoe zal hij, als weleer Ezechiël en Johannes (Ez. 3:1, Openb. 10:8—11) het Woord „opeten”.”¹⁾

1) A. Janse, Leven in het Verbond, pag. 51 en 223, cf. ook pag. 220.

Alleen in den bijbel hebben wij de openbaring der verborgenheid (1 Kor. 2:7). Deze laat zich door geen vermeende dogma's inschroeven. De openbaring, in de Schrift besloten, gaat door. Daarin spreekt de Heilige Geest, en daardoor ontvangen wij den Geest, die alle dingen onderzoekt, ook de diepten Gods (1 Kor. 2:10). Zóó, in de liefde tot de Waarheid, de eenige goede prikkel om te weten, komen we tot de bezielende verzekerdheid, die we behooren te hebben, omdat ze ons door God geboden is. Adam had haar. Het „kort begrip der Christelijke religie” (vraag 20) spreekt ook van het bevel om te gelooven. En Gods Woord beveelt ons: „Zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig (dus met den grootsten ijver) in het werk des Heeren”. (1 Kor. 15:58).

Op deze basis valt er licht te ontsteken. En Hem te kennen uit Zijn getuigenis in schriftuur en natuur, is het eeuwige leven. (Joh. 17:3).

...

Als de zekerheidsgrond voor ons weten gaven we aan: Het object in 't licht van de bijzondere openbaring.

Dit kunnen we voor onze wetenschapsbeoefening noemen: de gereformeerde grondslag.

Op dezen grondslag is gezamenlijke beoefening der wetenschap mogelijk, en dus een universiteit.

Ja, ik ga verder en concludeer: Alleen op dezen grondslag is een universiteit mogelijk.

Het woord „universiteit” beteekent volgens oorsprong: wat tot één samengevat is.²⁾

Nu is een hogeschool, die geen bepaalde geestelijke basis heeft, (een conglomeraat van faculteiten en leerstoelen, verschillende, vaak tegenstrijdige, meeningen vertegenwoordigende), geen geestelijke eenheid, en dus, volgens de betekenis van het woord, geen universiteit. De universitas bestaat dan slechts in 't uitsluitende.

In den strijd, door Prof. Hepp aan de Vrije Universiteit ontketend, gaat het in den diepsten grond om de vraag: Is een Universiteit op gereformeerden grondslag mogelijk?

Op het standpunt door Prof. Hepp ingenomen is dit onmogelijk.

Want wanneer zijn optreden goed is, dan kan geen enkele faculteit naast de zijne bestaan, ja, misschien op den duur geen leerstoel.

In dezen weg wordt de universiteit herschapen in een school, waarvoor het woord „theologisch” misschien niet eens passend is. Het lijkt wel ironie, dat dezelfde hoogleraar de kwestie allereerst tot een zaak van de Kerk tracht te maken.

Is dan de gereformeerde belijdenis geen toetssteen? zoo vraagt men.

Zeër zeker! En het beroep op haar door Dr Hepp moge tengevolge hebben, dat dit besef bij ons allen meer verlevendigd wordt.

Maar men verlieze niet uit het oog, dat de aangegeven grondslag op zichzelf waarborg genoeg is.

De gereformeerde belijdenis dient niet om den gereformeerden grondslag te verengen of om belemmeringen op te werpen in de beantwoording van vraagstukken, die nog om de ware oplossing roepen, maar juist om dien grondslag zuiverder aan te geven. Daarom is het noodzakelijk, dat elk, die op dezen grondslag de wetenschap beoefent, de belijdenis kent en aanwendt als toetssteen.

Dat men dit van elkaar weet, geeft allereerst onderling vertrouwen. De eenheid in grondslag universeert in de samenwerking, maar vooral in de broederlijke liefde. Bij ingrijpende verschillen blijft het altijd de vraag: Wat zegt de Schrift? Met de Schrift is de belijdenis in overeenstemming. Schrift en belijdenis in rechte verhouding worden voor de vrijheid der wetenschap evenmin een be-

2) Het woord „universiteit” is samengesteld uit „unus” (één) en „verto” (wenden, keeren) en beteekent letterlijk: wat tot één samengevat is.

Is.... niet in elk land en elke eeuw elke eenigszins doortastende reformatie der kerk van de jongeren uitgegaan?

Hoe oud waren de discipelen wel aan wie Jezus het apostolaat toevertrouwde? Bij hun eerste roeping stellig allen omstreeks dertig jaar. Niet ouder!

Jezus zelf was dertig jaar.

En terwijl toen het oude geslacht der Jeruzalemsche Rabbijnen zich in dezen nieuwen weg niet vinden kon, waren het de jonge, frissche karakters, die ge alles voor den Nazarener wagen ziet.

Enkelen van meerder jaren waren er bij; maar jonger was regel.

En toen later de Hervorming uitbrak, hoe oud was toen Luther wel? Hoe oud Calvijn, toen hij zijn machtigen strijd te Genève begon? Ongeveer zoo op den leeftijd van de jongeren, die men thans om hun jongheid veracht.

Paulus zelf was nog een jongman toen de Heere hem bij Damascus riep. Zijn Timotheüs was wederom een jongere. En toen Timotheüs daarom opzag tegen de taak, was het: Niemand verachte u om uw jongheid.

Zoo ging het op kerkelijk, zoo ging het op staatkundig, zoo ging het op wetenschappelijk gebied.

Altoos zijn het de jongeren geweest, die een nieuwe evolutie van het leven bijvielen, en de ouderen die haar meden.

En dit is natuurlijk.

Als er een werk van langen adem te doen is, neemt ook de Heere instrumenten, die duren kunnen.

Er moet voor zulk ingrijpend werk provisie zijn van levensduur en levenskracht.

Dr A. KUYPER.

De Heraut, No. 510, 2 Oct. 1887.

lemmering als het verhelderende oogglas dit wordt voor het oog.

Wel te verstaan, dit alles zal zoo zijn, wanneer men op den grondslag staat en de onderwerping aan de Schrift als Gods Woord buiten kijf is, zooals dat in het tegenwoordige geslacht met de aangevallenen ongetwijfeld het geval is.

Subjectivisme en dogmatisme mogen aan andere hogescholen minder gevaarlijk zijn, omdat daar slechts een uiterlijke band is, zij raken de Universiteit op gereformeerden grondslag in het hart.

Publieke bestrijding van elkanders meening is natuurlijk niet uitgesloten, maar dan moet wel vaststaan, dat men uitgangspunt, stelling en doel van hem, dien men bestrijdt, met ernst heeft pogen te verstaan.

De brochures van Dr Hepp maken niet den indruk, dat dit laatste bij hem het geval geweest is.

Hij zou dan althans overal een samenvatting hebben laten vooropgaan van hetgeen de aangevallene positief leert, om daarna deze these in haar zwakte en onhoudbaarheid in 't licht te stellen.

...

Het kan nu duidelijk zijn, dat de aanval van Dr Hepp den grondslag van de Vrije Universiteit raakt. Wanneer we nu daarbij weten, dat Dr Hepp den grond van ons kennen aan de zijde van het subject in het door hem verdedigde algemeene getuigenis zoekt, dan mogen we, hem houdende aan zijn theorie, die we hopen en vertrouwen, dat hij praktisch verloochent, constateren, dat hij geen grond onder zich heeft en dat het hem mangelt aan geloof aan de realiteit van de kosmos.

Dit is (idealisme, nominalisme, consequent doorgetrokken: solipsisme) subjectivisme. Iemand die dit standpunt huldigt wordt door scepsis verleid. Het doet grijpen naar overwegingen, die verzekerdheid moeten bijbrengen, want men kan